2026

PHILOSOPHY

(Minor)

Paper : PHI4400504MN

(Traditional Logic)

(Set–B)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following as directed : 1×8=8
নির্দেশানুযায়ী নিম্নোক্তসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Truth is the property of logic/proposition/argument.

(Choose the correct answer)

সত্যতা হৈছে তর্কবিজ্ঞান/বচন/যুক্তিৰ গুণ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(b) How many premises are there in immediate deductive inference?
অমাধ্যম নিগমন অনুমানত কেইটা আশ্রয়বাক্য থাকে ?

(c) Is logic positive science?
তর্কবিজ্ঞান বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞাননে ?

(d) State the name of the logician who is associated with the statement—"The study of logic, then, is the study of the methods and principles used in distinguishing correct (good) from incorrect (bad) argument".
''তর্কবিজ্ঞান হ'ল শুদ্ধ বা বৈধ যুক্তিক অশুদ্ধ বা অবৈধ যুক্তিৰ পৰা পৃথক কৰাৰ পদ্ধতি আৰু নিয়মাৱলী-সম্পৰ্কীয় অধ্যয়ন''—এই উক্তিটোৰ লগত জড়িত তর্কবিজ্ঞানীজনৰ নাম লিখা।

(e) The subject of the conclusion of a syllogism is called _____.
(Fill in the blank)
এটা ন্যায়ৰ সিদ্ধান্তৰ উদ্দেশ্য পদক _____ বুলি কোৱা হয়।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(f) How many figures are there in syllogism?
ন্যায়ৰ সংস্থান কেইটা ?

(g) Who is the propounder of Venn diagram method?
ভেন চিত্ৰ পদ্ধতিৰ উদ্ভাৱক কোন ?

(h) DARII is the valid mood of first figure/second figure/third figure of syllogism.
(Choose the correct answer)
DARII ন্যায়ৰ প্ৰথম সংস্থান/দ্বিতীয় সংস্থান/তৃতীয় সংস্থানৰ বৈধ মূর্ত্তি।
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

2. Answer any *six* of the following questions : 2×6=12
তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What do you mean by simplification of proposition?
বচনৰ সৰলীকৰণ বুলিলে কি বুজা ?

(b) Define argument.
যুক্তিৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(c) Write any two differences between mediate deductive inference and immediate deductive inference.
মাধ্যম নিগমন অনুমান আৰু অমাধ্যম নিগমন অনুমানৰ মাজত যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(d) What are the two important conditions of a valid argument?
বৈধ যুক্তিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ চৰ্ত দুটা কি কি ?

(e) Mention any two characteristics of syllogism.
ন্যায়ৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(f) Write any two valid moods of second figure of syllogism.
ন্যায়ৰ দ্বিতীয় সংস্থানৰ যি কোনো দুটা বৈধ মূর্ত্তি লিখা।

(g) Give an example of an argument.
যুক্তিৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(h) What is enthymeme?
লুপ্তাৱয়বন্যায় কাক বোলে ?

(i) Represent the traditional E proposition by Venn diagram.
ভেন চিত্ৰৰ দ্বাৰা পৰম্পৰাগত E বচনক প্ৰকাশ কৰা।

(j) What is sorites?
ন্যায়শৃংখল কাক বোলে ?

(Continued)

3. Answer any *four* of the following questions : 5×4=20
তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain the differences between deductive inference and inductive inference.
নিগমন অনুমান আৰু আগমন অনুমানৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Explain the relation between truth and validity in logic.
তৰ্কবিজ্ঞানত থকা সত্যতা আৰু বৈধতাৰ মাজত সম্বন্ধটো ব্যাখ্যা কৰা।

(c) What is conversion? Write the rules of conversion.
সমৱৰ্তন কাক বোলে ? সমৱৰ্তনৰ নিয়মসমূহ লিখা।

(d) Write about the four-fold scheme of proposition.
বচনৰ চতুৰ্বৰ্গীয় বিভাজন সম্পৰ্কে লিখা।

(e) Explain the different types of opposition of proposition.
বচনৰ বিৰোধিতাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(f) What is middle term? What is the role of middle term in a syllogism?
হেতু পদ কাক বোলে ? এটা ন্যায়ত হেতু পদৰ ভূমিকা কি ?

(Turn Over)

(g) How are the categorical propositions (A, E, I, O) represented by Venn diagram?

নিৰপেক্ষ বচন (A, E, I, O)সমূহক কেনেদৰে ভেন চিত্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰতিনিধিত্ব কৰা হয় ?

(h) Simplify the following sentences into logical form : 2½+2½=5

নিম্নোক্ত বাক্যকেইটা তৰ্কীয় আকাৰলৈ সৰলীকৰণ কৰা :

(i) Only uneducated are superstitious.
কেৱল অশিক্ষিতসকলেই অন্ধবিশ্বাসী।

(ii) All that glitters is not gold.
সকলো চকচকীয়া বস্তু সোণ নহয়।

4. Answer any *two* of the following questions : 10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain the relation between argument and argument form.

যুক্তি আৰু যুক্তিৰ আকাৰৰ মাজত সম্বন্ধ সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What is obversion? Explain the rules of obversion. 2+8=10

প্ৰতিবৰ্তন কাক বোলে? প্ৰতিবৰ্তনৰ নিয়মসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) What is syllogism? Write the rules of syllogism. 2+8=10

ন্যায় কাক বোলে ? ন্যায়ৰ নিয়মবোৰ লিখা।

(d) Test the validity of the following arguments with the help of Venn diagram : 5+5=10

ভেন চিত্ৰৰ সহায়ত তলৰ যুক্তিবোৰৰ বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা :

(i) All Indians are patriots.
Some patriots are not social reformers.
∴ Some social reformers are not Indians.
সকলো ভাৰতীয় হয় দেশপ্ৰেমিক।
কিছুমান দেশপ্ৰেমিক নহয় সমাজ সংস্কাৰক।
∴ কিছুমান সমাজ সংস্কাৰক নহয় ভাৰতীয়।

(ii) All animals are mortal.
Some animals are human.
∴ Some human are mortal.
সকলো প্ৰাণী হয় মৰণশীল।
কিছুমান প্ৰাণী হয় মানুহ।
∴ কিছুমান মানুহ হয় মৰণশীল।

(e) What is Venn diagram? Explain the method of testing the validity of an argument by using the Venn diagrammatic technique. 2+8=10

ভেন চিত্ৰ কাক বোলে? ভেন চিত্ৰ পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰি যুক্তিৰ বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা।

B.A. 4 Sem 41

Or / নাইবা

What is dilemma? Explain the classification of dilemma. 2+8=10

কূটন্যায় কাক বোলে? কূটন্যায়ব শ্রেণীবিভাজন ব্যাখ্যা কবা।

★★★